

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille R. van Doorn
Auteur Mevr. PAM Cameron
Telefoon 0235113451 E-mail: camerop@haarlem.nl
STZ/ Reg.nr. STZ 2013/131528
bijlagen A en B kopiëren
B & W-vergadering van 28 mei 2013

Onderwerp

Vrijgeven voor inspraak Plan van aanpak Kansenskaart
Watertoerisme 2013-2016

DOEL: Besluiten

- Het college is bevoegd het Plan van aanpak Kansenskaart Watertoerisme 2013-2016 voor inspraak vrij te geven.
- Het college stuurt het besluit ter informatie naar de commissie Ontwikkeling om de raad op de hoogte te brengen van het vrijgegeven plan (protocol actieve informatieplicht, artikel 4 lid 1).

B&W

1. Het college besluit het Plan van aanpak Kansenskaart Watertoerisme 2013-2016 vrij te geven voor inspraak (zie bijlage A)
2. Het college heeft voor het plan van aanpak de volgende bestemmingen opgenomen voor het watertoerisme (zie overzichtskaart in bijlage B):
 - a. Het Raaksgebied voor rondvaarten en sloepen.
 - b. Het station voor waterpendeldiensten (in verlengde Jansstraat/Kloppersingel).
 - c. Het Figeeterrein, zuidkant Waarderpolder voor motorchartervaart, passanten en rondvaarten.
 - d. Molen de Adriaan voor rondvaarten en passanten i.p.v. ligplaatsen Kotterclub (vanaf september 2015).
 - e. De Drijfriemenfabriek voor sloepen en of rondvaarten
 - f. Het Dolhuys voor verhuur van maximaal 5 elektrische sloepen.
3. Dit besluit heeft geen financiële consequenties. De benodigde investeringen voor beslispunten 2a, 2b en 2c worden aan de markt overgelaten.
4. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit. De media krijgen een persbericht.
5. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Ontwikkeling.

Collegebesluit

Onderwerp: Vrijgeven voor inspraak Plan van aanpak Kansenskaart Watertoerisme 2013-2016

Reg. Nummer: STZ/2013/131528

1. Inleiding

Op 8 april 2008 is de basis gelegd voor het watertoerisme in Haarlem middels het vaststellen van de Kansenskaart Watertoerisme Haarlem (08/51579). Daarna volgde het Plan van aanpak Kansenskaart Watertoerisme 2010-2013 (2010/95681).

Opnieuw blijkt dat de stad graag nog meer kansen wil benutten. Op 19 september 2012 is er een brainstormsessie met ondernemers en belangenorganisaties gehouden, waaruit bleek dat men de stad wil blijven door ontwikkelen op het gebied van het watertoerisme. Het bevorderen van het watertoerisme draagt bij aan de doelstelling van paragraaf 6.3 van de programmabegroting 2010-2014 om meer toeristen en recreanten naar Haarlem te trekken.

2. Besluitpunten college

1. Het college geeft het Plan van aanpak Kansenskaart Watertoerisme 2013-2016 vrij voor inspraak (zie bijlage A).
2. Het college heeft voor het plan van aanpak de volgende bestemmingen opgenomen voor het watertoerisme (zie kaart in bijlage B):
 - a. Het Raaksgebied voor rondvaarten en sloepen.
 - b. Het station voor waterpendeldiensten (in verlengde Jansstraat/Kloppersingel).
 - c. Het Figeeterrein, zuidkant Waarderpolder voor motorchartervaart, passanten en rondvaarten.
 - d. Molen de Adriaan voor rondvaarten en passanten i.p.v. ligplaatsen Kotterclub (vanaf september 2015).
 - e. De Drijfriemenfabriek voor sloepen en of rondvaarten
 - f. Het Dolhuys voor verhuur van maximaal 5 elektrische sloepen.
3. Dit besluit heeft geen financiële consequenties. De benodigde investeringen voor beslispoint 2a, 2b en 2c worden aan de markt overgelaten.
4. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit. De media krijgen een persbericht.
5. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Ontwikkeling.

3. Beoogd resultaat

Met het Plan van aanpak (Pva) Kansenskaart Watertoerisme 2013-2016 wordt de economie in Haarlem en omgeving gestimuleerd, evenals ook de werkgelegenheid. Aantrekkelijke locaties in Haarlem worden bereikbaar voor diverse watertoeristen en interessante arrangementen worden mogelijk gemaakt. Wanneer de voorstellen uit het plan worden uitgevoerd, zullen de toeristische bestedingen toenemen.

4. Argumenten

Het watertoerisme is een groeimarkt

Haarlem wordt steeds meer ontdekt door de watertoerist en recreant. Zo is Haarlem sinds 2012 ook een riviercruiselocatie geworden, en zullen steeds meer van deze boten Haarlem aan gaan doen. Steeds meer Haarlemmers willen graag een ligplaats,

dit betekent dat Haarlem een serieuze sloepenstad is geworden. Er liggen al 1.600 boten in de grachten en singels liggen en er staan 800 mensen op de wachtlijst.

Er ontstaan steeds meer ondernemersinitiatieven in Haarlem op en rondom het water

De laatste jaren zijn er steeds meer ondernemersinitiatieven aan of op het water ontstaan. Voorbeelden hiervan zijn kleinschalige rondvaart of verhuurlocaties van sloepen of waterfietsen of horeca aan het water, als ook het stadsstrand en horeca aan het water (bijv. Zuidam). Nieuw fenomeen is het “suppen”, je met een plank voortbewegen in het water (stand-up paddling). Ook tijdelijke herontwikkelingsgebieden zoals bijvoorbeeld het Figeeterrein hebben perspectieven voor het watertoerisme. En musea aan het water of directe nabijheid van het water (Frans Hals, Teylermuseum, Dolhuys, Molen de Adriaan, draaiorgelmuseum) bieden kansen voor de pleziervaart door de unieke ligging aan het water.

Heel veel Haarlemmers hebben een boot, nu nog meer vaarbewegingen

Meer vaarbewegingen zijn goed voor de bestedingen. Mensen met een boot willen graag varen en stoppen op plaatsen waar men wat kan gaan eten of drinken, dan wel een boodschap doen of een museum kan bezoeken. De 6 beoogde “nieuwe” plekken uit het besluit zorgen voor meer vaarbewegingen en meer kansen op bestedingen. Daarnaast wordt regionale inpassing sloepennetwerk onderzocht (zie in bijlage A).

Nieuwe doelgroepen

Door de ontsluiting van het station via het water (Kloppersingel) zijn er mogelijkheden om meer vervoer (pendeldiensten) via het water te laten plaatsvinden. Concreet voorbeeld is het pendelen van het station naar het Figeeterrein, als dit verder in ontwikkeling komt. Er komen meer mogelijkheden van openbaar vervoerverbindingen over het water, naast de mogelijkheden van nieuwe arrangementen voor treinpassagiers naar allerlei attracties in de stad. Dit lokt nieuwe initiatieven uit.

Promotie en arrangementen

In het Pva Kansencarta Watertoerisme 2013-2016 wordt aangegeven dat promotie belangrijk is om (water) toeristen te laten genieten van Haarlem aan het water. De belangrijkste partners zijn Amsterdam Cruise Port en Marketing Haarlem.

Duurzaamheid

Elektrisch varen is in opkomst. Daar waar mogelijk zullen ondernemers geattendeerd worden op het elektrisch varen, zoals ook bij de aanbesteding van Greenjoy in 2012 is gebeurd (verhuur van elektrische sloepen bij Schouwburg). Bij het realiseren van voorzieningen, (steigers, afmeerpalen) zal zoveel mogelijk hergebruik van materialen plaatsvinden.

Financiën

De faciliteiten voor de ontsluitingen via het water van het winkelgebied Raaks (€70.000, het station (€30.000), en het Figeeterrein (€100.000) zijn totaal op €200.000 geraamd. Deze investeringen laat de gemeente aan de markt over, immers de ondernemers profiteren het meeste van de bestedingen die de watertoeristen in de stad doen. Per jaar levert dit €100.000 aan extra bestedingen voor de stad op. De locaties Drijfriemenfabriek en Dolhuys betreffen particuliere investeringen en bij de locatie Molen de Adriaan meert men direct aan de kade af, waardoor er naar inschatting geen extra voorzieningen nodig zullen zijn. Het

watertoerisme levert in totaal tenminste €1,5 miljoen voor de stad op aan bestedingen, met dit uitvoeringsplan kan dit de komende jaren oplopen tot meer dan 2 miljoen euro aan bestedingen in de stad.

Communicatie en participatie

Op 19 september 2012 is er een brainstormsessie gehouden met ondernemers en belangenorganisaties. De belangrijkste conclusie van deze bijeenkomst was dat men als stad niet stil wil staan als het gaat om ontwikkelingen op het gebied van watertoerisme. De grootste uitdaging is om nieuwe middelen te vinden en samen te werken met de diverse partijen en organisaties in de stad. De resultaten van het Pva Kansencartaat watertoerisme (bijlage A) berusten grotendeels op de ideeën die uit de brainstormsessie naar voren kwamen.

5. Kanttekeningen

Door de bezuinigingen worden er geen nieuwe middelen ter beschikking gesteld. Dit heeft als gevolg dat alleen de onderdelen uit het plan die geen geld kosten uitgevoerd kunnen worden, tenzij de markt interesse hierin heeft. Indien dit niet zo is, zullen de onderdelen die geld kosten opgeschoven worden in de tijd. De rol van de gemeente is vooral faciliterend en stimulerend van aard.

Indien cofinanciering ontbreekt, is geen WED-subsidie mogelijk.

De faciliteiten t.b.v. het Figeeterrein en de Raaks komen mogelijk in aanmerking voor WED-subsidie (Water als Economische Drager) vanuit de provincie van 50% (€50.000, respectievelijk €35.000). Deze regeling wordt rond juni 2013 opengesteld. Indien cofinanciering van welke partij dan ook ontbreekt, is WED-subsidie niet haalbaar.

Voorzieningen op "gevoelige plekken" roepen weerstand op.

Omdat het Dolhuys in het beschermde gebied van de Bolwerken ligt, kunnen voorzieningen voor verhuur of locaties waar men met sloepen kan afmeren, of de pendeldienst, weerstand oproepen. Kleinschaligheid en goede afspraken met ondernemers zal voor een goede inpassing van voorzieningen zorg moeten dragen. Ook het verplaatsen van de Kotterclub ten gunste van de bereikbaarheid van molen de Adriaan t.b.v. passanten en rondvaarten, zal mogelijk weerstand oproepen van de Kotterclub, die hier al jarenlang 3 ligplaatsen heeft. Met de Kotterclub zullen spoedig gesprekken volgen voor beëindiging van het huurcontract in 2015.

6. Uitvoering

Het Plan van aanpak Kansencartaat Watertoerisme 2013-2016 wordt de inspraak ingebracht. De aanwezigen op de brainstormsessie van 19 september 2012 krijgen het plan direct toegezonden. Daarna zal het plan van aanpak afhankelijk van inspraakreacties na de zomer 2013 vastgesteld worden. De onderdelen waar geld voor nodig is, worden in tijd opgeschoven, tenzij de markt bijspringt met financiële middelen.

7. Bijlagen

- A. *Plan van Aanpak Kansencartaat Watertoerisme 2013-2016*
- B. *Overzichtskaart locaties watertoerisme*

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

Plan van aanpak Kansenskaart Watertoerisme 2013-2016

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	pagina 1
2. Samenvatting brainstormsessie Ondernemers en belangengroeperingen 19 september 2012	pagina 2
3. Wat staat komende jaren 2013-2016 op het programma van het watertoerisme?	pagina 3
3.1 Het aanwijzen van 6 bestemmingen voor diverse doelgroepen van het watertoerisme	pagina 4
3.2 Stimuleren van kleinschalige ondernemersinitiatieven	pagina 5
3.3 Bevorderen duurzaamheid	pagina 6
3.4 Regionaal knooppuntensysteem voor sloepen	pagina 6
3.5 Monitoring via Klanttevredenheidsonderzoek Pleziervaart	pagina 7
3.6 Veiligheidsvoorstellen	pagina 7
3.7 Promotie, Marketing Haarlem en Amsterdam Cruiseport	pagina 7
3.8 Pontje Schoterog	pagina 7
4. Financiering	pagina 8
5. Bestemmingplannen, vergunningen, Rijnland.	Pagina 9
6. Conclusies	pagina 9 en 10

1. Aanleiding

Met de Kansenskaart Watertoerisme uit 2008 is er een basis gelegd voor de kansen die het watertoerisme voor de stad biedt, vooral op economisch gebied. Het bevorderen van het watertoerisme is dan ook een doelstelling uit de programmabegroting 2010-2014 om meer toeristen naar Haarlem te trekken. Met het plan van aanpak Kansenskaart 2010-2013 is een eerste invulling gegeven aan het benutten van de kansen. Zo zijn er nieuwe doelgroepen naar Haarlem gehaald door faciliteiten te bieden (zoals de riviercruisevaart), is het aantal rondvaartafmeerplekken toegenomen en kregen kleinschalige initiatieven de kans om zich te ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld elektrische verhuur van sloepen. In de planning staat nog de passantenhaven met havenfaciliteiten van het Scheepmakerskwartier (2014). De vraag is of Haarlem er baat bij heeft om zich verder door te ontwikkelen op het gebied van watertoerisme. Uit de brainstormsessie watertoerisme van 19 september 2012 waarbij ondernemers en belangenorganisaties aanwezig waren, blijkt dat deze vraag volmondig met "ja" beantwoord kan worden. Daarbij is het een gegeven dat het watertoerisme een groeimarkt is, getuige de enorme ontwikkeling die de riviercruisemarkt ondergaat en de vele Haarlemmers die een ligplaats voor een sloep hebben of op de wachtlijst hiervoor staan. Haarlem is daarbij extra aantrekkelijk, vanwege de setting in de monumentale binnenstad, de staande Mastroute die door de binnenstad gaat, en de aantrekkelijke ligging in de Metropoolregio.

2. Samenvatting brainstormsessie Ondernemers en belangengroeperingen 19 september 2012.

Een korte impressie in beknopte vorm, wat er zoal op deze avond naar voren kwam:

- Besef dat watertoerisme van belang is voor de stad, draagvlak bij vele partijen die aanwezig waren, met verschillende accentlegging.
- Er is veel creativiteit in de stad, ondernemers willen graag. Als er goed plan is, valt er best over financiering te praten. Voorbeeld Alkmaar waar ondernemers zelf steiger hebben betaald.
- Creatief plan is om bij braakliggende terreinen waar bouwplannen vanwege recessie staken, tijdelijk voor 5 tot 10 jaar initiatieven mogelijk te maken. Gaat om mobiele units, die daarna weer makkelijk op te ruimen/verplaatsen zijn. Figeer aan Zee (met o.a. stadscamping, stadsstrandje met horeca, stadslandbouw, kampeerachtige faciliteiten en afmeer mogelijkheden) roep ondernemers op.
- Riviercruisevaart staat nog in de kinderschoenen, nu gaan oogsten, omdat faciliteiten klaar zijn. Hoorn heeft 350 riviercruiseboten per jaar! ACP wil graag sessie in Haarlem organiseren met ondernemers, touroperators, citymarketing etc. om partijen bij elkaar te brengen. Wij liggen dichtbij Schiphol en zouden start en eindpunt kunnen worden in een route.
- Bootjes willen afmeren direct bij de voorzieningen. Hier zijn verbeteringen mogelijk. Voorbeeld is entree bij Raaks via water, bij winkelstraten zou je even je sloepje moeten kunnen vastmaken, bij de Damstraat is het heel lastig aan de kade te komen.
- Elektrisch varen heeft de toekomst. Groeisector. Afmeerplekken met oplaadpunten
- In zijn algemeenheid, meer passantenplekken en faciliteiten.
- Er is een wachtlijst van 700 mensen die een ligplaats willen (nu 1650 beschikbaar).
- Citymarketing gaat meer met watertoerisme doen, leuke contacten opgedaan.
- Bij Haarlem past een waterevenement. Vaardagen waren succesvol, probleem waren de hoge kosten, door allerlei eisen vergt dit een professionele organisatie en hoe krijg je boten naar Haarlem voor dit evenement. Idee van regionaal samenwerken en bijvoorbeeld de Holland Vaarweek, waarmee meerdere steden aangedaan worden. Ook kleinschalige initiatieven, dit jaar Burgwalconcert, ook voorheen Bakenesser concert.
- De vaarrecreant vergrijst. Er zijn nog weinig mogelijkheden voor gehandicapte vaarder.
- Haarlem heeft al veel gerealiseerd en er zit nog meer in de planning, zoals de stadshaven van het project Scheepmakerskwartier.
- In vergelijking met andere steden heeft Haarlem een voorsprong als het gaat om ondernemersinitiatieven en kleinschalige rondvaarten. Dit leeft enorm in Haarlem.
- Kansen liggen in het toervaartnet. Zorgen dat de ruim 7.000 boten langer in Haarlem verblijven en niet alleen doorvaren. Dit ook goed meten. Bedenk dat 85% van bestedingen ten goede komen aan middenstand, slechts 15% aan gemeente. Is nergens kostendekkend voor gemeente.
- Er zijn vele favoriete plekken in Haarlem. Niet alleen binnenstad, maar ook daarbuiten. De gebiedsvisies bieden aanknopingspunten, zoals de oostdiaal, zodat ook de oostkant van Haarlem betrokken wordt (nabij Saplaza).
- Andere manieren van financieren. Het is niet meer vanzelfsprekend dat overheid alles betaalt. Dat kan ook niet meer in deze tijd van bezuinigingen. Steeds vaker wordt gekeken of toekomstige gebruikers kunnen meebetalen bij voorbaat al.

Bijlage A

- Minder striktere regels, waardoor initiatieven makkelijker van de grond komen. Is het echt zo dat openbare voorzieningen ook daadwerkelijk alleen door overheid mogen worden aangelegd? Kunnen ondernemers, vrijwilligers etc. dit ook zelf?
- Kunnen aan ondernemers met initiatieven ook zekerheden geboden worden voor langere termijn? (Bedrijfszekerheid).
- Er is een platform van ondernemers nodig die goed samenwerkt en meehelpt om bijv. arrangementen op te stellen voor touroperators t.b.v. cruisevaart. ACP gaat een sessie organiseren.
- Ligplaatsen in Haarlem erg goedkoop. Idee dat er heel weinig vaarbewegingen zijn. Gebruiken de mensen hun boot wel?

Bovenstaande input is dus verkregen uit de brainstormsessie Watertoerisme met ondernemers en belangenorganisaties op 19 september 2012, maar daarnaast ook uit een vaartocht met enkele ondernemers. Haarlem is sterk aan het water als het om ondernemersinitiatieven gaat. Er is besef in de stad dat het watertoerisme bijdraagt aan een aantrekkelijke stad. De ideeën zijn talrijk, de uitdaging is de komende 3 jaar keuzes te maken die haalbaar zijn en een bijdrage leveren aan de economie. Lag in de afgelopen 3 jaar de focus op de Spaarndamseweg, deze keer zal de nadruk liggen op het centrum, maar daarnaast liggen er ook kansen in gebieden buiten het centrum, zoals de Drijfriemenfabriek en het Figeeterrein. Maar ook het Nautisch kwartier Scheepmakersdijk, een project dat al in de uitvoering zit geeft een impuls aan het watertoerisme.

Belangrijk is dat de aantrekkelijke plekken in de stad, of plekken waar wat te doen is of het nu om winkelen horeca, museabezoek of picknicken gaat, ook daadwerkelijk per boot bereikbaar zijn. De watertoerist moet uitgenodigd worden om geld te besteden.

Tijdens een dagje varen geeft men gemiddeld per persoon € 29 uit. Het meeste geld gaat uit naar boodschappen, gevolgd door scheepsbenodigdheden, maar een derde belangrijke uitgave is de horeca. Bij vakanties op eigen boot zijn de gemiddelde bestedingen zelfs € 75 per dag per persoon.

In deze tijd van bezuinigingen, kan niet meer van de gemeente verwacht worden dat de gemeente in haar eentje voorzieningen kan realiseren. De economie van de stad vaart er wel bij, daarom wordt ook gekeken wat gezamenlijk met derden zoals ondernemers, bedrijven, organisaties, provincie of wellicht rijk opgepakt kan worden.

3. Wat staat komende jaren 2013-2016 op het programma van het watertoerisme?

Voor de komende 3 jaar ligt het accent op de bereikbaarheid van aantrekkelijke plekken in de stad via het water en het blijven stimuleren van ondernemersinitiatieven. Veiligheid en duurzaamheid zijn hierbij belangrijke thema's en promotie blijft van belang om toeristen te blijven trekken. Ook kijkt Haarlem over de gemeentegrenzen heen en is aansluiting van het regionale knooppuntensysteem voor sloepen op de omliggende regio's van belang (met als voorbeeld het succesvolle knooppunten bewegwijzeringssysteem voor fietsers).

De volgende onderwerpen staan voor het watertoerisme 2013-2016 op de agenda:

Bijlage A

- a. Het aanwijzen van 6 bestemmingen voor diverse doelgroepen van het watertoerisme
- b. Stimuleren van kleinschalige ondernemersinitiatieven
- c. Bevorderen duurzaamheid
- d. Regionaal knooppuntensysteem voor sloepen
- e. Monitoring via Klanttevredenheidsonderzoek Pleziervaart
- f. Veiligheidsvoorstellen
- g. Promotie, Haarlem Marketing en Amsterdam Cruiseport
- h. Pontje Schoterog

Ad. 3.1. het aanwijzen van 6 bestemmingen voor diverse doelgroepen van het watertoerisme

De volgende 6 bestemmingen op de diverse locaties dragen bij aan het verder ontwikkelen van het watertoerisme voor diverse doelgroepen voor de komende 3 jaar:

- a. Het Raaksgebied voor rondvaarten en sloepen
- b. Het station voor waterpendeldiensten (in het verlengde van de Jansstraat, aan de Kloppersingel)
- c. Het Figeeterrein, zuidkant Waarderpolder voor motorchartervaart, passanten en rondvaarten
- d. Molen Adriaan voor rondvaarten en passanten i.p.v. Kotterclub (vanaf september 2015)
- e. De Drijfriemenfabriek voor sloepen en rondvaarten
- f. Het Dolhuys voor verhuur van maximaal 5 sloepen

Het nieuwe winkelgebied in de Raaks is nog niet via het water ontsloten, terwijl hier juist kansen liggen voor rondvaarten en sloepen. Door deze afmeerlocatie is een lengte van 33 meter mogelijk met een steiger (half over de oever) met een trap bij de Raaksbrugzijde, i.v.m. de oversteeklocatie. De rondvaart meert dan bij de brugzijde af, de sloepen ten zuiden daarvan, maar maken gebruik van 1 trap. De kosten worden geraamd op maximaal € 70.000, zo mogelijk met electravoorzieningen. Een sloepenrondje binnenstad behoort dan tot de mogelijkheden, want door de vele vaste ligplaatsen in het centrum is er helaas geen ruimte voor vrije plekken, zoals aan het uiteinde van de winkelstraten die aan de rode loper liggen. Op termijn zou nog wel onderzocht kunnen worden of vaste ligplaatsen die op aantrekkelijk plaatsen voor het sloepenrondje binnenstad verplaatst kunnen worden, maar vooralsnog zijn hiervoor geen alternatieven. Naar schatting levert deze sloepenlocatie per jaar ca. € 7.500 tot € 15.000 aan economische bestedingen op.

Door een afmeerlocatie voor kleinschalige rondvaarten direct achter het station te realiseren, wordt het station via het water ontsloten en zijn diverse pendeldiensten naar andere interessante plekken in de stad mogelijk. De ondernemers van het Figeeterrein hebben interesse, evenals de Post Verkadegroep. Ook zal de locatie aanleiding zijn om diverse waterarrangementen vanuit het station te realiseren. De kosten voor de steiger worden op maximaal € 30.000 geraamd.

De Waarderpolder (zuidkant Figeeterrein) is nog niet bereikbaar via het water, terwijl er wel behoefte is om aan deze kant van de stad af te meren. Zo zijn Amerikanen dol op het draai-orgelmuseum dat direct achter de afmeerlocatie ligt. Het ondernemersinitiatief "Fige aan Zee", een

tijdelijk gebied, waarin allerlei leisure functies worden ondergebracht (o.a. horeca, kamperen, stadslandbouw), vraagt ook om bereikbaarheid via het water. Naast de beoogde fietsersbrug over de Industriehaven, is een afmeerlocatie voor sloepen en charters/rondvaarten gewenst. De totale lengte aan de oever bedraagt 160 meter, waarbij 2 x 50 meter voor charters wordt ingepast (met afmeerpalen) en 60 meter ingevuld wordt voor rondvaart en ongeveer 10 kleinere boten (passanten) met 10 bruggetjes om op de kade te komen. De kosten zijn op € 100.000 geraamd. De economische bestedingen worden bij 26 charters extra, per jaar op € 67.158 geschat (per schip € 2.583 conform bestedingenrapport ACP, 2013). De kleinere boten op deze locatie zullen een bestedingseffect van ca. € 15.000 per jaar opleveren.

Molen de Adriaan is niet bereikbaar voor rondvaarten en passanten, terwijl hier grote behoefte aan is, immers de molen is een attractie die men ook graag vanaf het water wil bezoeken. De Kotterclub ligt met 3 ligplekken voor kotters (waaraan gewerkt wordt) direct voor de molen, terwijl uit toeristisch oogpunt een afmeerplek voor rondvaarten en passanten gewenst is. Het contract van de Kotterclub loopt in september 2015 af en dit biedt gelegenheid om de locatie vrij te houden voor rondvaarten en passanten. De kotters zouden wel in de winter kunnen blijven liggen, voor het vaarseizoen zal in overleg met de Kotterclub bekeken kunnen worden of er alternatieve locaties zijn. Een idee is al geopperd om deze boten bij Nieuwe Energie in de Industriehaven te plaatsen, maar uiteraard zal dit nader onderzocht moeten worden, in overleg met de Kotterclub. Met de komst van de passantenhaven in het Scheepmakerskwartier, zullen meer passanten dichtbij de Molen kunnen afmeren.

De Drijfriemenfabriek met de insteekhaven is een uitstekende locatie voor kleinschalige ontwikkeling van het watertoerisme. Momenteel is er een Haarlemse ondernemer bezig is met een plan voor een boutiquehotel met restaurant. Door de unieke ligging aan het water van dit perceel, biedt dit gelegenheid om ook sloepen te verhuren, dan wel ruimte te maken om passanten te laten afmeren. Of de ondernemer hier derde partijen bij betreft of hier zelf aan de slag gaat is aan de ondernemer die de Drijfriemenfabriek verder ontwikkelt.

Het museum het Dolhuys met horeca, ligt heel mooi aan het water, en is tot nu toe via water bereikbaar voor kleinschalige rondvaarten. Achter het museum ligt een afmeersteiger voor rondvaarten. Zo biedt de Post Verkadegroep de museumboot aan, met rondgang langs 3 musea in Haarlem. Omdat het museum in de monumentale Bolwerken ligt, zijn grootschalige ontwikkelingen hier niet denkbaar. Maar kleinschalige sloepenverhuur kan versterkend werken voor het museum en andersom. De museumdirecteur staat positief tegenover kleinschalige ontwikkelingen aan het water. Elektrische sloepenverhuur (maximaal 5) past uitstekend op deze locatie en zal niet alleen uitnodigend kunnen zijn voor toeristen, maar ook voor de eigen inwoners om een vaartochtje te combineren met een museumbezoekje of horecabezoek. Greenjoy, de onderneming die in 2012 is begonnen met elektrische sloepenverhuur bij de Schouwburg, heeft grote interesse in deze locatie. In de winter zullen de sloepen uit het water gehaald worden. De ondernemer zal zelf voor de faciliteiten (Electra) moeten zorgdragen.

ad.3.2 Stimuleren van kleinschalige ondernemersinitiatieven

In de afgelopen jaren zijn er nieuwe initiatieven ontstaan op of aan het water. Zo zijn er diverse kleine rondvaartbedrijfjes ontstaan, en zijn er ondernemers gestart met sloepenverhuur en waterfietsverhuur. Ook het stadsstrand is een goed voorbeeld van een mooi initiatief aan het

water, welke nog versterkt zou kunnen worden als hier ook boten kunnen afmeren. Door de combinatie van afmeerplekken met voorzieningen zoals horeca, musea en ander aantrekkelijk plekken in de stad, zullen de vaarbewegingen en ook de bestedingen toenemen.

Doordat Haarlem een aantrekkelijke stad is aan het water, komen er ook initiatieven die nieuwe doelgroepen aantrekken. Zo is het "suppen", (jezelf voortbewegen op een plank op het water, geheten stand-up-paddling) een nieuwe vorm van waterrecreatie. De locaties Mooie Nel, Molenplas en Badmintonpad zouden geschikt kunnen zijn als vaste locaties voor verhuur van sup-activiteiten. Op deze locaties heeft een dergelijk aanbod een meer recreatief karakter. Hierbij dient opgemerkt te worden dat dit op Schoterog niet mag leiden tot extra bebouwing. Wanneer het slechts om "het laden en Lossen" gaat van supplanken en het niet om vaste verhuurlocaties gaat, kunnen ook plekken in de stad gebruikt worden, waar men gemakkelijk het water in kan gaan, zoals Bolwerken/Schotersingel. Voor de grasbermen heeft dit geen of weinig impact. Het aanbieden van sup-activiteiten heeft dan meer een toeristisch karakter. Wellicht is deze activiteit ook voor bedrijfsuitjes interessant. Hiervoor is dan ook geen exploitatievergunning van de Havendienst nodig. Het is overigens vanwege veiligheidsoverwegingen (grotere schepen) verboden om te suppen op het Spaarne.

Bij het stimuleren van ondernemersinitiatieven gaat het dan niet om het subsidiëren hiervan, maar wel om het actief stimuleren van bepaalde locaties in de stad voor bepaalde vormen van watertoerisme en de medewerking verlenen met procedures.

ad. 3.3 Bevorderen Duurzaamheid

Elektrisch varen heeft de toekomst. Deze doelgroep zal steeds groter worden. Dit kan gestimuleerd worden door openbare afmeerlocaties van elektrische oplaadmogelijkheden te voorzien. Hier zit wel een kostenplaatsje aan vast. Bij de nieuwe voorzieningen bij de Raaks zal meteen bekeken worden of dergelijke voorzieningen binnen de ramingen meegenomen kunnen worden. Ook ondernemers spelen op duurzaamheid in en de gemeente kan hierin sturend zijn. Daarom wordt op de nieuwe locatie van kleinschalige verhuur bij het Dolhuys bewust ingezet op elektrische sloepenverhuur. Ook zal bij de realisering van de nautische voorzieningen zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van hergebruik van materiaal.

ad. 3.4 Regionaal knooppuntensysteem voor sloepen

De bewegwijzering voor sloepennetwerken zijn in opkomst. Ten zuiden van Haarlem (Hollands Plassengebied) is een dergelijk knooppuntenbewegwijzeringssysteem (vergelijkbaar met het bekende fietsknooppuntensysteem) al enkele jaren geleden ingevoerd. De regio ten noorden van Haarlem (Laag Holland) volgt in 2014. Steeds meer regio's in de Randstad volgen. De Randstad loopt hierbij voorop in vergelijking met Friesland, waar dit systeem nog niet is ingevoerd. Voor de regio rondom Haarlem is het van belang om hierop aan te sluiten, anders ontstaat een blinde vlek rondom Haarlem. Haarlem is een sloepenstad bij uitstek, met de 1600 ligplaatsen in grachten en singels en de 800 wachtenden en momenteel 4 verhuurlocaties. Rondom Haarlem zijn in 2006 al regionale routes voor kano's en gedeeltelijk voor sloepen uitgezet (de Molenroute en Bollenroute). De verwachting is dan ook dat er al veel basisinformatie ligt om een dergelijk bewegwijzeringssysteem in de regio Haarlem op te zetten. Er zijn nog geen ramingen gedaan, maar de eerste inschatting is daarom een geringe investering van hooguit € 20.000. De beheerskosten zouden gering kunnen zijn, omdat er veel met vrijwilligers gewerkt zou kunnen worden. Dit gebeurt nu ook al bij de Molen- en Bollenroute, waarbij de kanoverenigingen de routes "beheren". In de uitvoeringsperiode van dit

uitvoeringsplan, zou het mooi zijn als regio Haarlem kan aansluiten op dit routebewegwijzeringssysteem. Nadere uitwerking met kostencalculatie is gewenst.

ad. 3.5 Monitoring via Klanttevredenheidsonderzoek Pleziervaart

In 2010 heeft in opdracht van Onderzoek en Statistiek een Klanttevredenheidsonderzoek Pleziervaart plaatsgevonden. In 2013 zal opnieuw dit onderzoek uitgevoerd worden, om te kunnen blijven meten hoe pleziervaarders Haarlem ervaren. Het is een goed meetinstrument voor het watertoerismebeleid.

ad. 3.6 Veiligheidsvoorstellen

Uit veiligheidsoverwegingen omdat het drukker wordt op het water, zullen de Bakenessergracht en de Burgwal eenrichtingsverkeer over het water worden. De invaarrichtingen worden dan de Gravenstenenbrug en de Langebrug, omdat daar weinig zicht is op het Spaarne.

ad. 3.7 Promotie, Haarlem Marketing en Amsterdam Cruiseport

Haarlem participeert in het marketing-en promotieprogramma van Amsterdam Cruise Port, samen met de provincie en 7 andere Noord-Hollandse gemeenten. Haarlem is sinds 2012 bereikbaar voor de riviercruisevaart (boten tot 110 meter). De riviercruisevaart in Haarlem staat nog in de kinderschoenen en deelname aan ACP voor opnieuw 3 jaar zal voor Haarlem van belang zijn om boten naar Haarlem te trekken. De rivier-en motorchartervaart zijn grote groeisectoren. Ondanks de recessie is het aantal aanlopen van riviercruiseboten t.o.v. 2010 met ruim 10 % gegroeid. De omzet van de Riviercruisevaart in Noord-Holland bedraagt in 2012 ruim 49 miljoen euro, de motorchartervaart heeft een omzet van ruim 5 miljoen euro. Per schip wordt gerekend met ruim € 22.000 aan bestedingen. Per charterschip is dit ruim € 2.500. (bron: economische impact riviercruise-en motorchartervaart in Noord-Holland in 2012, ACP). Op dit moment van schrijven (maart 2013) heeft Haarlem 14 reserveringen staan, terwijl bijvoorbeeld een stad als Alkmaar (die al jaren voor riviercruisevaart bereikbaar is) zo'n 100 schepen ontvangt. Voor Haarlem moet op den duur ook tenminste 100 schepen haalbaar kunnen zijn. Haarlem heeft al een langere traditie van motorchartervaart, en komt na Amsterdam op de 2^e plaats met 350 schepen in 2012. Met Haarlem Marketing en ACP worden afspraken gemaakt om Haarlem te promoten voor rivier-en motorchartervaart. De riviercruisemarkt zit complex in elkaar, van belang is dat Haarlemse ondernemers zich bewust worden van de grote potenties die de riviercruisemarkt met zich meebrengt. In het prestatiecontract met Marketing Haarlem zullen afspraken gemaakt worden voor het watertoerisme.

ad. 3.8 Pontje Schoteroog

Het recreatieve pontveer in Zijkanaal C blijkt niet goed te functioneren, omdat het te weinig bezoekers trekt. Recreatie-Noord-Holland heeft besloten om in 2013 de verplaatsing van dit pontveer naar de Mooie Nel (naar Fort Zuid), met mogelijke exploitatie door een (nieuwe) derde partij te onderzoeken. Voor Haarlem zou dit betekenen dat Schoteroog beter ontsloten wordt voor fietsers en wandelaars in het recreatie seizoen. (recreatienota Haarlem, 1997). Nu ook een horecavestiging op Schoteroog tot de mogelijkheden behoort, biedt dit kansen om Schoteroog beter voor de recreatie te kunnen benutten.

4. Financiering

De kosten voor de nautische voorzieningen op de locaties Raaks (€ 70.000), station (€ 30.000) en Figeeterrein (€ 100.000) worden op maximaal € 200.000 geraamd. Deze investering kan in 20 jaar afgeschreven worden. De gemeente laat deze investering vooralsnog aan de markt over, immers de markt heeft het meeste baat bij de opbrengsten, die uit de bestedingen komen. Op dit moment zijn de investeringen in het kader van de bezuinigingen, voor de gemeente niet haalbaar. Bijdragen van meerdere partijen, vergroten de realisatiekansen. De voorzieningen bij het Figeeterrein zullen mogelijk bij de provincie voor subsidie in aanmerking komen in het kader van de WED-regeling (Water als Economische Drager), die rond 1 juni 2013 opengesteld zal worden. De inschatting is dat dit project, waarin voorzien wordt voor faciliteiten t.b.v. motorchartervaart, voor € 50.000 subsidie in aanmerking zal komen. De andere helft zal dan door derden (marktpartijen) bijeengebracht moeten worden. Ook de faciliteiten bij de Raaks maken naar inschatting kans op WED-subsidie. De ondernemers en winkeliers hebben er baat bij dat hun voorzieningen bereikbaar zijn voor de watertoerist. In het convenant binnenstad staat het uitvoeringsplan watertoerisme 2013-2016 aangegeven als actiepunten ten behoeve van de economisch versterkt binnenstad. Hierin wordt vermeld dat er gedacht wordt aan:

- meer afmeerplekken
- Uitbreiden verhuurlocaties sloepen
- Inzetten op elektrisch varen, onder meer met elektrische oplaadpunten
- Varen aantrekkelijk maken zodat het aantal vaarbewegingen stijgt
- Bestedingen door watertoerist stimuleren door voorzieningen nog beter bereikbaar te maken
- De waterrecreant verleiden langer in de stad te blijven. Nu vaart zo'n 80% door.
- Nieuwe mogelijkheden meenemen in promotie

Samenwerking tussen diverse partijen in de stad, ook op financieel gebied, zullen de uitvoeringskansen voor het watertoerisme vergroten. Om een indicatie te geven wat de economische bestedingen zijn van de huidige motorchartervaart en de riviercruisevaart in 2012: Riviercruise 2 aanlopen: $2 \times € 22.259 = € 44.518$. Motorchartervaart $350 \times € 2.583 = € 904.050$. Totaal riviercruisevaart en motorchartervaart 2012: € 948.568. Een riviercruiseschip levert € 22.259 aan bestedingen op en een motorchartervaartschip levert € 2.583 op (bron: ACP, onderzoek economische impact riviercruise-en motorchartervaart in Noord-Holland, 2012) Met circa 6.400 boten per jaar (2012), die Haarlem aandoen, waarbij per dag per persoon € 75 per dag wordt besteed (bron: onderzoeksbureau Vrolijk, Kenniscentrum Kusttoerisme en HISWA: brochure-uitgave "Daarom Watersport", 2012) zal bij bezetting van 2 personen per boot een besteding omgaan van € 960.000. Over hoelang men in Haarlem afgemeerd blijft liggen zijn geen gegevens bekend, dus passanten kunnen ook slechts enkele uren in Haarlem vertoeven, of meteen doorvaren. Als 20% van het aantal boten een dag verblijft dan komen de bestedingen uit op $0,2 \times € 960.000 = € 192.000$. Voor de Haarlemse economie is het van belang om passanten zolang mogelijk in de stad te houden, want dan zullen de bestedingen toenemen. Als de 1.600 Haarlemse bootbezitters met 2 personen slechts 1 dagje gaan varen, levert dit bij besteding van gemiddeld € 29 per persoon (bron: Daarom waterport, 2012, bureau Vrolijk, Hiswa en Kenniscentrum Kusttoerisme) al € 92.800 op voor de stad.

Bijlage A

Dit betekent de totale bestedingen indicatief ten minste in 2012 € 948.568 + € 192.000 + € 92.800 = € 1.233.368, =. Hierbij zijn de verhuurbedrijven en rondvaarten nog niet meegerekend.

Het cijfer is indicatief, in de praktijk zullen de bestedingen waarschijnlijk hoger zijn.

In maart 2013 staan al 14 riviercruiseschepen gereserveerd. Deze zullen €311.626 aan bestedingen genereren.

De 3 nieuwe locaties in de stad, die €200.000 aan investeringen opleveren, zullen naar inschatting tenminste €67.158 + €15.000 + €15.000 = €97.158 per jaar aan bestedingen opleveren.

5. Bestemmingsplannen, vergunningen, Rijnland

Indien de 6 locaties nog niet in het bestemmingplannen als zodanig voor de functie waterrecreatie zijn aangeduid, zal medewerking verleend worden in de procedure-aanvragen. Er zal indien nodig vroegtijdig overleg met het Hoogheemraadschap plaatsvinden.

Bij particuliere initiatieven voor het watertoerisme blijft constructieve medewerking vanuit de gemeente van belang om kleinschalige initiatieven van de grond te krijgen.

6. Conclusies

1. Watertoerisme heeft een positief effect op de economie. De stad wil graag verder met dit onderwerp. Ruwweg levert het watertoerisme de stad tenminste € 1.500.000 per jaar aan bestedingen op en daarbij zijn de particuliere verhuurbedrijven nog niet meegerekend.
2. Er zijn veel creatieve ideeën in de stad, het is van belang om ondernemers te blijven faciliteren hierbij. Haarlem staat erom bekend sterk te zijn in het faciliteren van kleinschalige initiatieven. Door 6 nieuwe plekken aan te wijzen voor watertoerisme, zullen vaarbewegingen en nieuwe initiatieven op gang komen. Dit zal naar schatting tenminste € 100.000 per jaar aan extra aan bestedingen opleveren.
3. Faciliteiten voor watertoerisme kunnen mede een aanjager zijn voor verdere gebiedsontwikkeling, zoals bijvoorbeeld het Figeeterrein.
4. Promotie op het gebied van watertoerisme zal de komende jaren versterkt worden. Met Haarlem Marketing zullen hier nadere afspraken over gemaakt worden. De riviercruisemarkt blijft een belangrijk aandachtspunt in de promotie. Per schip dat Haarlem bezoekt, levert dit € 22.259 aan bestedingen op. Een motorcharterchip levert per schip € 2.583 op. Op dit moment zijn de bestedingen die de motorchartervaart met zich meebrengt groter dan de riviercruise. De motorchartervaart levert jaarlijks bijna € 1 miljoen aan bestedingen op, de riviercruisevaart (anno maart 2013) levert ruim € 300.000 aan bestedingen op (bij 14 boten). De komende jaren wordt het een uitdaging om meer riviercruiseschepen naar Haarlem te krijgen. Wil Haarlem met de riviercruisevaart ook € 1 miljoen aan bestedingen ontvangen, dan zullen circa 45 boten Haarlem aan moeten doen. Meer dan 2 miljoen euro aan bestedingen voor de stad behoort dan tot de mogelijkheden.

5. Nadere uitwerking regionaal knooppuntensysteem voor sloepen is gewenst.
6. In deze tijd van bezuinigingen zoekt de gemeente partners in de stad. De investeringen voor de komende jaren zijn in vergelijking met afgelopen jaren gering (€ 200.000), maar laat deze vanwege de bezuinigingen vooralsnog aan de markt over. Hoe meer financiële partners, hoe groter de haalbaarheid. Afhankelijk van de beschikbaarheid van middelen en bijdragen van marktpartijen, zal dit plan in zijn geheel, dan wel gedeeltelijk uitgevoerd kunnen worden.

Bijlage B: Overzichtskaart locaties watertoerisme

